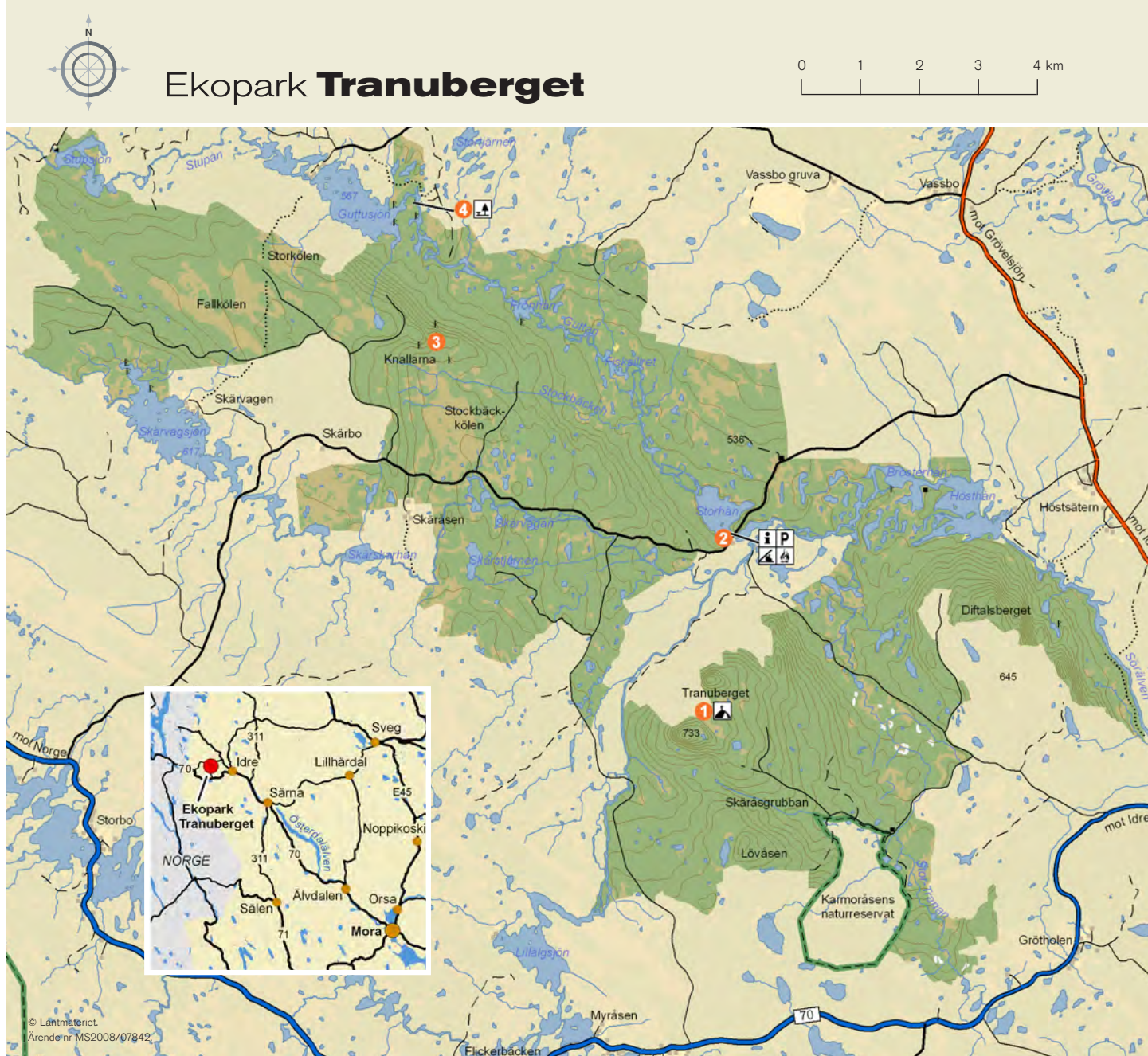


Sevärdheter i ekoparken och dess närhet

- 1 Från Tranubergets två toppar ser du Idre, Stådjan, Grövelsjöfjällen och de norska fjällens snöklädda toppar. Även längs vägen upp är utsikten makalös.
- 2 I varje ekopark finns en **stenbänk** på invigningsplatsen. I Ekopark Tranuberget står bänken på en tallbevuxen ås med storslagen utsikt över Långfjällets naturreservat och Storrätteshåga, Dalarnas högsta punkt. Här finns också ett **vindskydd** och en eldstad där du kan blicka ut över Storhåns vatten och lyssna till Guttans brusande fors. En **informationstavla** berättar om Ekopark Tranuberget och dess speciella miljö.
- 3 **Spår av stenåldersmänniskor** finns det gott om. Kring Skärvagensjöns och Guttusjöns stränder finns flera gamla boplatser, och söder om Guttusjön, i området kring Knallarna finns fångstgropar kvar.
- 4 **Ett brandfält** från 2005 ligger bortom Guttusjöns dammvall. Här kan du se hur naturen återhämtar sig efter en skogsbrand. Vid stranden finns också bänkar och en grillplats.



Taigaskinn



Information	Rastplats	Större allmän väg	Naturreservat	Skog	Bebyggelse
Parkering	Sevärdhet	Allmän väg	Stig	Sankmark/myr	Mark utanför ekoparken
Eldstad	Riksväg	Enskild sämre väg	Vatten	Öppen mark	

Allemansrätten – frihet under ansvar!

Allemansrätten är en unik förmån som tillåter att röra oss fritt i skog och mark så länge vi tar hänsyn till växt- och djurlivet och människors hemfrid. Grundregeln är att *inte störa – inte förstöra*. Enligt allemansrätten får du gärna tälta något dygn, plocka svamp och vilda bär men inte fridlysta växter. Ha alltid släckutrustning nära till hands om du ska elda. Tänk på att det ofta är eldningsförbud under sommaren. Mer information om allemansrätten kan du få av Naturvårdsverket på allemansratten.se

Skogen är Sveaskogs kärnverksamhet

Sveaskog är Sveriges ledande skogsföretag. Vi säljer timmer, massaved och biobränsle. Vi gör också markaffärer och arbetar med jakt, fiske och andra naturupplevelser. Skogen är kärnan för oss och därför driver vi utvecklingen av ny teknik i skogsbruket, nya produkter av skogsråvara och fler sätt att använda skogsmarken. I allt vi gör värnar vi en hållbar utveckling. Vi omsätter cirka 7 miljarder kronor och är 720 anställda. Vi ägs av svenska staten.



West Studios AB • Foto: framsida: Åldre tallar med Storhåns vatten och Långfjället i bakgrunden, Ida Hansen
• Övrigt foto: Carl Johan Eriksson, Ida Hansen, Ulf Lindénbaum, Erik Nyberg, Ingrid Thomasson, Leif Öster
• Text: Rotreportage • Tryck: Attra.45 Tryckeri AB • September 2012

För mer information:

www.sveaskog.se eller Sveaskogs kundcenter 0771-787 100

SVEASKOG

SVEASKOG

Ekopark
Tranuberget

Välkommen till Ekopark Tranuberget och Sveaskog

Böljande skogklädda berg, ända bort till norska gränsen, där fjällen blir blå mot horisonten. Sådan är utsikten från Tranuberget i norra Dalarna. Här kan du vandra långt i tallarnas steniga rike. Många av gammeltallarna har överlevt flera seklers skogsbränder och är så härdade av kåda att nästan ingenting rår på dem.

Mellan bergen blänker mängder av små tjärnar, och vattendrag med hoppande öring. Här och där syns frodiga granskogar, där orkidéerna guckusko och skogsfru kan dyka upp i mossan.

Ekopark Tranuberget är stenrik, med stora bumlingar och små block, branta klippväggar och flacka hållmarker. Här och där syns den vackert röda dalasandstenen.

Sveaskogs ekoparker – för naturen och människan

Sveaskogs ekoparker är stora sammanhängande landskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. Här arbetar vi för att bevara, återskapa och utveckla höga naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård. I de flesta ekoparker bedrivs skogsbruk, men det anpassas till områdets natur- och kulturvärden. I en ekopark styr ekologiska värden över ekonomiska, och samtidigt sätts skogens betydelse för friluftslivet och människans välbefinnande i centrum.

Sveaskog har beslutat om 36 ekoparker runt om i landet. När en ekopark invigs skriver vi och Skogsstyrelsen ett naturvårdsavtal som säkrar att natur- och kulturvärdena skyddas på lång sikt. Ekopark Tranuberget invigdes den 27 september 2012.

Ekoparken bevarar och förändrar

Gamla skogar har blivit sällsynta. Ekopark Tranuberget är en fristad för många av de djur, svampar och växter som behöver gamla och döda träd för att överleva. Därför är en av de viktigaste naturvårdssatsningarna i Ekopark Tranuberget att låta gammelskogen fortsätta att åldras i sin egen takt.

För att återskapa tallurskogarna som en gång täckte stora delar av norra Dalarna krävs också något mer än bara orördhet: skogsbrand. Tallen och många av dess följarter är anpassade till regelbundna bränder, och därför kommer Sveaskog att genomföra kontrollerade naturvårdsbränder i delar av ekoparken.

Naturvårdssatsningen i Ekopark Tranuberget			
Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge 2012	Restaurering	I framtiden
Tallnurskog	54 %	4 %	58 %
Grannurskog	4 %	0 %	4 %
Lövrik barmnurskog	1 %	1 %	2 %
Summa	59 %	5 %	64 %
Produktionsskog med förstärkt och generell hänsyn	41 %	- 5 %	36 %

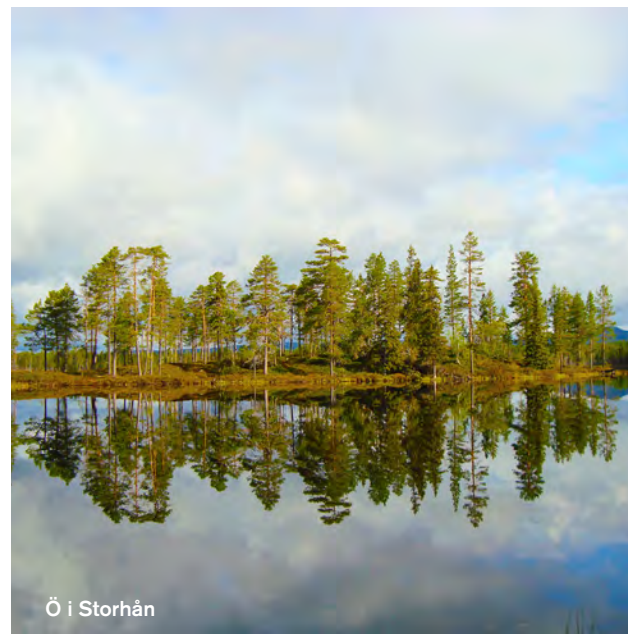
Tabellen visar Sveaskogs långsiktiga naturvårdsambitioner för Ekopark Tranuberget. Totalt kommer 68 procent av marken i ekoparken användas för naturvård, inräknat hänsynsareal i produktionsskogen.



Välkommen ut i vildmarken

I Ekopark Tranuberget kan du vandra i stora sammanhängande gammelskogar, över orörda myrar och blicka ut mot blånande berg. De karga, steniga markerna har en helt egen, rofylld ödslighet. Om du möter någon så är det antagligen en tjäder, eller kanske en småpratande lavskrika som följer med en stund på vandrigen. Med lite tur kan du se spår efter något av våra fyra stora rovdjur.

För den fiskeintresserade löper ett glittrande nät av vatten genom hela ekoparken, med sik, harr, öring, abborre och gädda.



Gammeltallarnas rike

På den karga, lavbevuxna marken överlever nästan bara tallar. Härdade furor som har vuxit långsamt och överlevt skogsbränder tack vare sin tjocka bark. Med tiden växer de inte mer på höjden, istället breder kronorna ut sig och blir starka, så att de kan bära tunga rovfågelbon. Ett kungsörnsbo kan faktiskt väga över ett ton – det klarar inte vilken tall som helst.

Att tallarna har regerat här länge syns också på svamparna, som taigataggsvamp, goliatmusseron och tallgråticka. Marken måste vara kontinuerligt tallbevuxen under lång tid för att de ska breda ut sina underjordiska svamptrådar.

Skogsfruns skogar

Först kan man tro att allt bara är sten, lav och tall. Men här och där finns små oaser med kalk och grönsten, som gör marken rik. Plötsligt dyker det upp orkidéer som den lysande gula guckuskon och skogsfrun som är vit från topp till tå. Skogsfrun är mycket hemlighetsfull och kan leva flera år under jorden, med näring från trädens rötter. Sedan står den plötsligt där i mossan, i fuktiga gammelskogar om sensommaren.

Hotade gammelskogsarter

På väg genom ekoparken kanske du vädrar ett stråk av anis i luften. Det är dofttickan, en gräddvit svamp som växer på gamla sälgar. Förr lades den i linneskåp för att sprida sin väldoft men numera har den blivit sällsynt. Dofttickan är en av många sällsynta svampar som finns i Ekopark Tranuberget. I de gamla granskogarna växer rariteter som urskogsporing, lämmelporing och lappticka. Många av urskogens svampar, djur och växter har fått en fristad i ekoparken, och över 30 arterna klassas som hotade på den svenska rödlistan.

Brand skapar liv

Elden har lämnat spår i hela ekoparken. Som mest finns det spår av fem bränder i en och samma tall, varav den äldsta rasade i mitten av 1600-talet. Förr brann tallskogarna ofta, och många djur och växter anpassade sig till det. Numera har människan nästan utrotat skogsbranden, och det är ett problem för till exempel många skalbaggar. Vissa av dem känner lukten av brand på långt håll och kommer flygande medan marken ännu glöder. Mängder av skalbaggar behöver också den gamla brandpräglade tallskogen på längre sikt. Några sådana arter är tallbarksvarbagg, skarptandad barkborre och reliktbock som finns i ekoparken.

Stenåldersmänniskor kring Tranuberget

Trots den karga, steniga marken är området rikt på fisk och vilt, och befolkades av stenålderns människor. Vid några av sjöarna i ekoparken tände de sina eldar om kvällen, enligt arkeologiska fynd. Söder om Guttusjön finns fångstgropar från forna dagars jakt på älg och vildren.

Senare, med jordbrukets intåg, blev området folktomt. På 1900-talet blev skogen den stora rikedom, och timmer flottades längs flera av ekoparkens vattendrag. Den sista stocken flöt förbi 1970, men fortfarande finns spår av flottarnas dagar.



Varglav

Guckusko



Skogsfru

Öring



Sandsten

Barkborre